

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2004.gada 29.aprīlī nosprieda prasību apmierināt.

Izskatījusi atbildētāja R. B. apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2004.gada 23.septembra spriedumu piedzina no R. B. par labu G. B. pamatparādu par laiku no 2002.gada 20.augusta līdz 2004.gada 20.jūlijam Ls 2870,03. Pārējā daļā prasība noraidīta.

Apelācijas instances tiesa atzina, ka šķirot laulību, jautājums par bērna uzturlīdzekļu apmēru un maksāšanas kārtību nav risināts, jo atbildētājs savas saistības attiecībā par bērna uzturam nepieciešamo līdzekļu sniegšanu pildījis atbilstoši 1998.gada 15.oktobrī pušu starpā noslēgtajam laulības līgumam.

Atbildētājs neapstrīd, ka kopš 2002.gada augusta, ņemot vērā sava mantiskā stāvokļa pasliktināšanos, vienpersoniski samazinājis bērnam sniedzamā materiālā pabalsta summu, par ko brīdinājis prasītāju.

Apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz Civillikuma 1587. pantu, prasību atzinusi par pamatotu.

Atbildētājs R. B. nav likumā noteiktā kārtībā apstrīdējis abpusējo laulāto vienošanos, kur noteikts atbildētāja pienākums ik mēnesi izmaksāt prasītājai Ls 200 dēla uzturam. Tieši pretēji - no atbildētāja paskaidrojumiem un apelācijas sūdzības, izriet, ka atbildētājs R. B. labprātīgi apņēmis veikt šādus maksājumus un to darījis gan pušu laulības laikā, gan arī vēl pēc laulības šķiršanas. Pretprasība par laulības līguma 5.2.punkta neatbilstību likuma nosacījumiem nav celta.

Civillietu tiesas kolēģija atzinusi, ka Civillikuma normas neaizliedz vecākiem jebkādā veidā panākt vienošanos par materiālas palīdzības nodrošināšanu bērna audzināšanai un tas nav pretrunā ar Latvijas Republikas Bērnu tiesību aizsardzības likuma normām, ANO Bērnu tiesību deklarācijas un Bērna tiesību konvencijas normām.

Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka gadījumā, ja atbildētāja materiālais stāvoklis pasliktinājies un viņam nav bijusi iespēju sniegt materiālo palīdzību dēlam līguma 5.2.punktā noteiktā apmērā, jautājums bija risināms, sniedzot atbilstošu prasību tiesā un pierādot saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.pantu savu prasījumu un apgalvojumu pamatotību.

Kasācijas sūdzībā R. B. lūdz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 23.septembra spriedumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instancei tiesai. Kasators norāda, ka tiesa nepamatoti norādījusi, ka lietas izspriešanā nav piemērojams Civillikuma 179.pants. Atbildētājs informēja prasītāju, ka uzturlīdzekļu summa vairs neatbilst viņa mantas stāvoklim, tādēļ, kasatora ieskatā, prasītājai vajadzēja griezties tiesā ar prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, nevis atbildētājam bija pienākums apstrīdēt laulības līguma nosacījumus.

Civillikuma 134.pants nosaka, ka ar laulības līgumu noteiktā laulāto mantas kopība jeb laulāto līgumiskās attiecības izbeidzas, kad laulība tiek šķirta. Līdz ar laulības šķiršanu 2000.gada 5.oktobrī zaudēja spēku arī pušu noslēgtais laulības līgums.

Uzturlīdzekļu maksāšanas kārtība bērnam nav uzskatāma par laulāto mantiskajām

attiecībām Civillikuma 114.panta izpratnē. Likums nenosaka, ka laulības līgumā noteiktais uzturlīdzekļu apmērs ir saistošs pēc laulības izbeigšanas un var būt pamats uzturlīdzekļu piedziņai.

Laulības līgums nevar uzlikt par pienākumu Civillikuma 1587.panta izpratnē maksāt uzturlīdzekļus neatbilstoši Civillikuma 179.pantā noteiktajiem kritērijiem, kas kā speciālā likuma norma nosaka, ka uzturlīdzekļi maksājami atbilstoši pašreizējam mantas stāvoklim.

Paskaidrojumos sakarā ar kasācijas sūdzību G. B. norāda, ka kasācijas sūdzības motīvi ir nepamatoti un spriedums atstājams negrozīts.

Senāts, pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedums atstājams negrozīts.

Civillietu tiesas kolēģijas spriedums atbilst Civillikuma 1587.panta noteikumiem un nav pretrunā ar Civillikuma 179.pantu, kad strīdus gadījumā uzturlīdzekļu apmēru nosaka tiesa.

Prasītāja G. B. un atbildētājs R. B. labprātīgi vienojušies par uzturlīdzekļu apmēru dēla uzturam un šādam vienošanās aktam ir tiesiska nozīme neatkarīgi no tā, vai šī vienošanās ir ietverta laulības līgumā, kas nosaka laulāto mantas tiesisko statusu, vai arī tāda vienošanās tiek noslēgta kā atsevišķs akts. Šāds vienošanās akts rada saistību, kas jāpilda. Senāts atzīst, ka šī iemesla dēļ nepamatota ir atsauce kasācijas sūdzībā uz nepareizu Civillikuma 114.panta piemērošanu.

Kļūdaini kasācijas sūdzībā norādīts arī uz Civillikuma 134.panta pārkāpumu. Šķirot laulību un sadalot laulāto kopmantu, izbeidzas laulāto kopmantas statuss, taču tas nenozīmē, ka laulības līgums tiek atzīts par spēkā neesošu. Ja vienošanās aktā par uzturlīdzekļu apmēru nav noteikts, ka pienākums maksāt uzturlīdzekļus izbeidzas ar laulības šķiršanu, pienākums sniegt uzturlīdzekļus dēla uzturam turpina pastāvēt arī pēc laulības šķiršanas, jo vecāku pienākums gādāt par saviem bērniem neizbeidzas ar laulības šķiršanu. Ja mainījušies atbildētāja materiālie apstākļi un viņš vairs nevar sniegt uzturu dēlam vienošanās aktā noteiktā apmērā, tad strīdus gadījumā prasība par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu jāsniedz atbildētājam, nevis prasītājai, kura ar līdzšinējo uzturlīdzekļu apmēru ir apmierināta.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 23.septembra spriedumu atstāt negrozītu, bet atbildētāja R. B. kasācijas sūdzību noraidīt.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	M.Dudelis
Senators	I.Fridrihsons
Senators	R.Krauze
Senators	R.Namatēvs
Senatore	R.Saulīte
Senators	I.Šepteris
Senatore	R.Zaķe